MINISTERUL AGRICULTURII DEZVOLTĂRII REGIONALE ŞI MEDIULUI

AGENŢIA NAŢIONALĂ DE REGLEMENTARE A ACTIVITĂŢILOR NUCLEARE ŞI RADIOLOGICE

A P R O B

Director, ION APOSTOL

30. 01 2020

RAPORT

PRIVIND ACTIVITATEA AGENŢIEI NAŢIONALE DE REGLEMENTARE A ACTIVITĂŢILOR NUCLEARE ŞI RADIOLOGICE ÎN ANUL 2019

CHIŞINĂU – 2020

I. CADRUL LEGAL AL ACTIVITĂŢII

Agenţia Naţională de Reglementare a Activităţilor Nucleare şi Radiologice (ANRANR) este o autoritate administrativă instituită de Guvern pe lângă Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, cu statut de persoană juridică de drept public, ce deţine, conform Legii nr. 132 din 8 iunie 2012 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare şi radiologice, nivelul necesar de independenţă în exercitarea funcţiilor de reglementare prevăzute a activităţilor nucleare şi radiologice.

Obiectivul principal al reglementării activităţilor nucleare și radiologice constă în neadmiterea supraexpunerii personalului, populaţiei şi a mediului la factorii nocivi ai radiaţiilor ionizante şi fortificarea capacităţilor de contracarare a traficului ilicit de materiale nucleare şi radioactive în contextul menţinerii unui sistem eficient de securitate fizică şi neproliferare a armelor nucleare sau radiologice.

ANRANR are următoarele sarcini:

- ✓ elaborarea şi realizarea politicii statului în domeniul nuclear şi radiologic şi adoptarea de măsuri pentru reglementarea eficientă a activităţilor nucleare şi radiologice;
- ✓ monitorizarea implementării şi a executării prevederilor tratatelor internaţionale în domeniu;
- ✓ autorizarea activităţilor nucleare şi radiologice în baza evaluării solicitării de acte permisive în domeniu şi corespunderii la condiţiile de radioprotecţie, de securitate nucleară şi radiologică, de securitate fizică a obiectivelor nucleare şi radiologice şi de garanţii nucleare după caz;
- ✓ efectuarea controlului şi supravegherii de stat pentru verificarea condiţiilor de securitate nucleară şi radiologică, de securitate fizică a obiectivelor nucleare şi radiologice şi regimului de neproliferare a armelor nucleare şi radiologice;
- ✓ gestionarea Registrului naţional al surselor de radiaţii ionizante şi al persoanelor fizice şi juridice autorizate;
- ✓ asigurarea transparenţei procesului decizional în reglementarea activităţilor nucleare şi radiologice.

ANRANR reglementează activităţile nucleare şi radiologice în temeiul:

- Legii nr. 132 din 08.06.2012 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare şi radiologice;
- Legii nr. 68 din 13 aprilie 2017 pentru aprobarea Strategiei naţionale privind managementul deşeurilor radioactive pentru anii 2017–2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia;
- Legii nr. 131 din 08 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător;
- Legii nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 Cu privire la principiile de bază de reglementare a activităţii de întreprinzător;
- Legii nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător;
- Codului Muncii, art. 385, Legea nr. 154-XV din 28 martie 2003;
- Codului Contravenţional art. 155, 155^1, 423^2; Legea nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008;

- Codului Penal, art. 292, 295, 295[1] , 295[2], Legea nr. 985-XV din 18 aprilie 2002;
- altor legi referitoare la aderarea la Statutul AIEA, convenţii, tratate internaţionale din domeniul nuclear şi radiologic la care Republica Moldova este parte;
- HG nr. 458 din 24 iulie 2015 privind aprobarea Regulamentului ANRANR, structurii organizaţionale şi efectivului limită ale Agenţiei Naţionale de Reglementare a Activităţilor Nucleare şi Radiologice;
- HG nr. 1017 din 01 septembrie 2008 cu privire la aprobarea Registrului naţional al surselor de radiaţii ionizante şi al persoanelor fizice şi persoanelor juridice autorizate (modificată prin HG Nr. 54 din 24.01.2014);
- HG nr. 153 din 28.02.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul şi supravegherea de stat a activităţilor nucleare şi radiologice;
- HG nr. 727 din 09.08.2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea activităţilor nucleare şi radiologice;
- HG nr. 388 din 26 iunie 2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la managementul deşeurilor radioactive;
- HG nr. 1210 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind asigurarea radioprotecţiei şi securităţii radiologice în practicile de medicină nucleară;
- HG nr. 1268 din 23.11.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind securitatea fizică în activităţi nucleare şi radiologice;
- HG nr. 434 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la transportarea în siguranţă a materialelor radioactive;
- HG nr.608 din 03.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului privind asigurarea securității radiologice în activități cu surse de radiație ionizantă în exteriorul incintei special amenajate;
- Planului Naţional de Armonizare a Legislaţiei (PNAL);
- Directivelor UE (96/29 EUROATOM din 13 mai 1996, 2006/117 Euroatom a CE din 20 noiembrie 2006, 97/43 Euroatom a CE din 30 iunie 1997, ş.a.);
- Planului Comun de Acţiuni între Guvernul SUA şi Guvernul Republicii Moldova pentru combaterea Traficului Ilicit de Materiale Nucleare şi Radioactive;
- Planului Integrat de Susţinere a Securităţii Nucleare (INSSP), semnat cu Oficiul Securitatea Nucleară AIEA;
- Foii de Parcurs semnat cu Secţia Operaţiuni "C" a Departamentului Garanţii AIEA;
- Codului de conduită pentru asigurarea siguranţei şi securităţii fizice a surselor radioactive AIEA;
- Planurilor de inspectare;
- Planului de acţiuni al Guvernului, Capitolul Protecţia Mediului;
- Planului Legislativ al Ministerului Mediului pentru a 2019.

II. ACTIVITĂŢI ORGANIZATORICE ŞI DE ORDIN GENERAL

În anul 2019, bugetul anual aprobat al ANRANR a fost de 2 mln. 136.3 mii lei. Statul de personal, conform Hotărîrii Guvernului nr. 458 din 24 iulie 2015 „Pentru aprobarea Regulamentului, privind organizarea şi funcționarea Agenţiei Naţionale de Reglementare a Activităţilor Nucleare şi Radiologice, structurii și efectivului-limită ale acesteia, este de 18 persoane (16 funcționari publici),

Gradul de ocupare a funcțiilor – 83%, dintre care 8 (53,3%) barbați si 7 (46,6%) femei. 100% din personal sunt cu studii universitare superioare, 2 persoane deţin gradul ştiinţific de doctor în ştiinţe. Personal ANRANR a fost incadrat în a. 2019 în perfecţionări de specialitate în ţară şi în afara hotarelor ţării. Fişe de post aprobate -100%.

Pentru asigurarea promovării, dezvoltării şi monitorizării parteneriatului internaţional, ANRANR colaborează cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA), Departamentul de Stat al SUA, Departamentul de Energie al SUA, Comisia de Reglementare Nucleară SUA, Autoritatea Suedeză de Securitate Radiologică, organele de reglementare nucleare din ţările member GUAM, CNCAN din Romania, Centrul de Radioprotectie din Lituania, precum şi cu alte organizaţii internaţionale şi/sau regionale de profil. Activitatea de colaborare se realizează prin încheierea acordurilor în domeniul său de activitate, prin avizarea şi monitorizarea implementării programelor de asistenţă tehnică desfăşurate în concordanţă cu acordul-cadru de ţară încheiat cu AIEA, precum şi prin participarea instituţiilor şi agenţilor economici care activează în domeniul dat la activităţile desfăşurate sub egida AIEA.

S-a participat la cea de-a 63-a Conferință Generală a Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (AIEA). Membrii delegației Republicii Moldova, în frunte cu dl. Ion Apostol, director al ANRANR, au participat la un șir de întruniri cu reprezentanții Departamentului de cooperare tehnică și Oficiului Securitatea Nucleară a AIEA, Autorității Suedeze de Securitate Radiologică, Comisiei Europene și Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare a României. Ca rezultat s-au pus bazele unor proiecte de asistență tehnică pentru Republica Moldova pentru următorii trei ani.

În scopul reacționării adecvate la incidente radiologice sau nucleare, în cadrul ANRANR funcționează Echipa Mobilă de Experți (EME), dotată cu echipament performant pentru detectarea și identificarea materialului nuclear sau radioactiv. Recepționarea semnalului de avertizare prin telefon de la oricare persoană fizică este asigurată 24/24.

Întru familiarizarea personalului implicat in activităţi radiologice, a persoanelor responsabile de radioprotecție, a medicilor radiologi din instituțiile medicale care prestează servicii de roentgen diagnostic, cu cadrul legislativ şi normativ de reglementare, în scopul neadmiterii desfăşurării neautorizate a activităţilor date, protecţiei personalului, populaţiei, bunurilor şi mediului împotriva impactului negativ al radiaţiilor ionizante, s-au organizat și desfășurat instruiri naționale regionale în domeniul Securității Radiologice și Radioprotecției.

Portofoliul ANRANR a politicilor în domeniul nuclear şi radiologic este realizat prin continuarea stabilirii mecanismelor de asigurare a securităţii fizice şi siguranţei activităţilor nucleare şi radiologice, menţinerea lor la nivel conform standardelor AIEA şi directivelor europene prin:

III. CONTROLUL ŞI SUPRAVEGHEREA DE STAT

Pe parcursul anului 2019 au fost efectuate în total 109 de controale dintre care: 105 - planificate și 4 -inopinate.

În urma controalelor au fost întocmite 109 procese-verbale de control și emise 56 prescripții privind înlăturarea neajunsurilor depistate. La 51 % dintre obiectivele inspectate în urma controalelor s-au depistat încălcări a prevederilor legislației în vigoare din domeniu. Dintre cele mai frecvente neconformități constatate menționăm lipsa și/sau necorespunderea cerințelor actelor normative a instrucțiunilor privind asigurarea radioprotecției, reacționare în caz de incidente și programului de asigurare a calității pentru practicile desfășurate. Aceste încălcări reprezintă 67,8 % din numărul total de neconformități depistate. Încălcările depistate în timpul controalelor efectuate de inspectorii ANRANR asupra operatorilor ce desfășoară activități nucleare şi/sau radiologice, după cum urmează:

1. *Activitatea radiologică şi/sau nucleară se desfășoară neautorizat în lipsa autorizației radiologice şi/sau în lipsa certificatelor de securitate pentru instalaţiile și/sau sursele radioactive utilizate – 19,6 %.*

2. *Instalaţiile radiologice sunt utilizate în lipsa efectuării testărilor periodice privind verificarea încadrării în parametrii tehnici nominali – 23 %.*

3. *Lipsa echipamentului de radioprotecție pentru susținători – 19,6 %.*

4. *Lipsa semnului ce indica pericol radiologic și informațiilor de atenționare la intrarea în zona controlată – 16 %.*

5. *Lipsa monitorizării dozimetriei individuale la personalul atribuit la cat. A implicat în procesul de investigații radiologice – 12,5 %.*

În cazul a 2 deținători de instalații cu surse de radiații ionizante, care desfășurau activitate neautorizată au fost perfectate procese-verbale de contaravenție. Materialele au fost expediate în instanța de judecată, pentru examinare şi emiterea hotărârii privind aplicarea sancțiunii contravenţionale. În baza acestora instanţa de

judecată a emis hotărâre pentru sancţionarea contravenţională a unui agent economic, celălalt proces verbal este în proces de examinare.

Majoritatea obiectivelor radiologice inspectate au îndeplinit în termenii indicaţi, cerinţele măsurilor propuse în procesele-verbale de control şi prescripțiile emise.

În timpul desfăşurării controlului şi supravegherii de stat planificat şi inopinat la unele obiective s-a constatat că o parte din instalațiile şi sursele radiologice deţinute de către persoanele fizice sau juridice nu sunt declarate și înregistrate în Registrul naţional al surselor de radiaţii ionizante şi al persoanelor fizice şi persoanelor juridice autorizate, conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 1017 din 01.09.2008. Ca rezultat, inspectorii au atribuit numere de înregistrare, au completat fișele de notificare cu anexarea pozelor la 12 instalații radiologice.

Totodată pe parcursul anului 2019 efectivul secției control și supraveghere de stat a participat în comun cu colaboratorii Serviciului de Informații și Securitate la acțiuni de depistare a surselor radioactive neautorizate ce se aflau în aria de competenţă a Aeroportului Internaţional Chişinău și Î.S. Tipografia Centrală, pentru a readuce sub controlul de reglementare sursele radioactive și fortificarea securității fizice ale acestora.

Iar în comun cu Biroul politici de reintegrare am fost implicati în activități de reîntroarcere sub control de reglementare a surselor neautorizate (orfane) din raioanele din stînga nistrului, unde am participat la trei misiuni de ridicare și trasportare a surselor radioactive orfane, urmare a acestor acțiuni au fost transmise spre stocare la la ÎSDS Obiecte Speciale 5101, 5102, 248 surse radioactive orfane.

IV. REGISTRUL NAŢIONAL AL SURSELOR DE RADIAŢII IONIZANTE ŞI AL PERSOANLEOR FIZICE ŞI JURIDICE AUTORIZATE

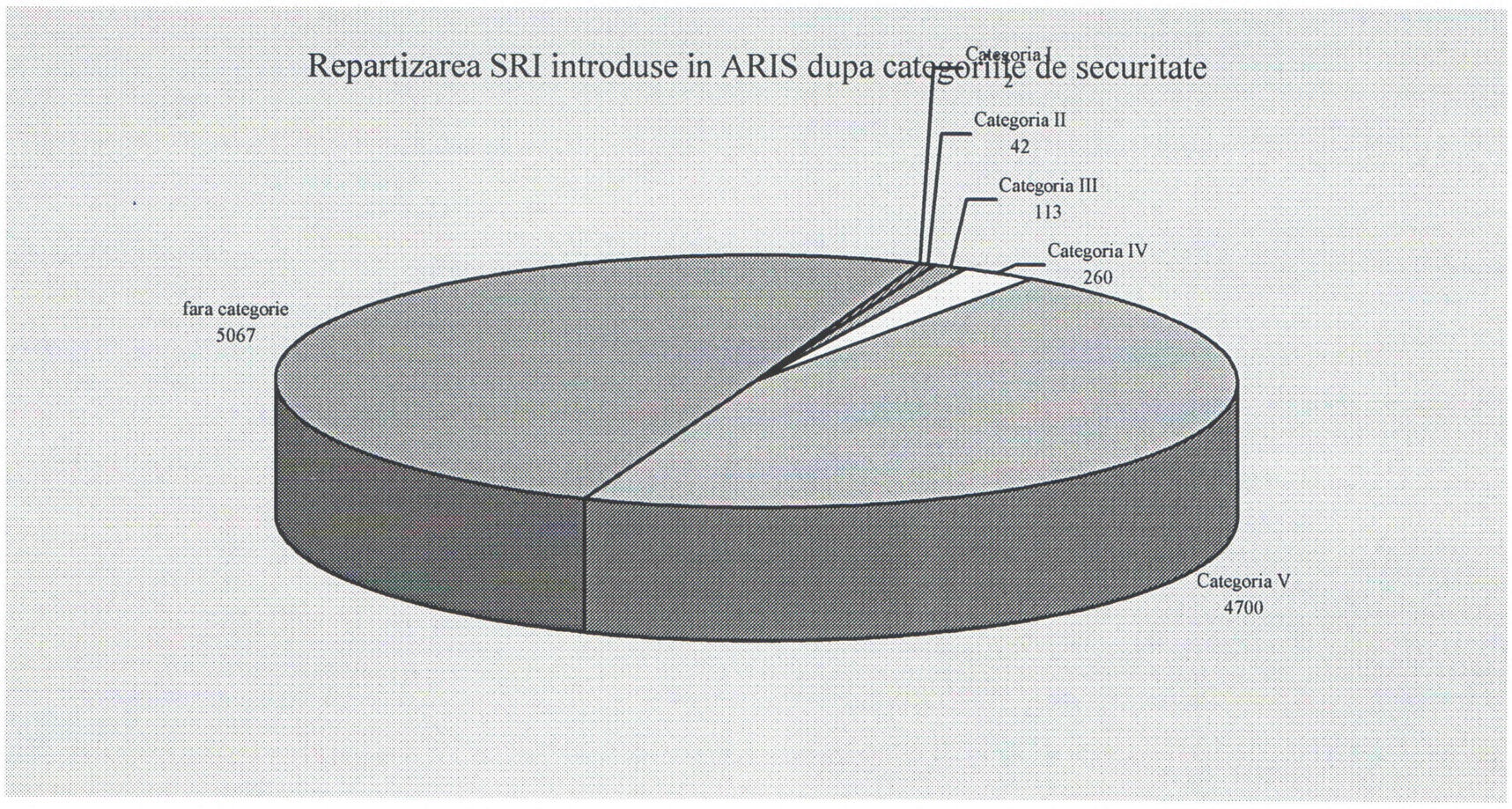
ANRANR este gestionarul Registrului Naţional în forma electronică şi pe hârtie. De asemenea, Registrul se păstrează şi sub forma de duplicat electronic pe suport de memorie ataşabilă.

Actualizarea se efectuează săptămânal în temeiul informaţiilor parvenite de la Serviciul Inspectorat, Secţia Evaluare şi Autorizare, rapoartelor rezultatelor inventarierii transmise de agenţi economici.

În prezent în sistemul ARIS sunt înregistrate pe ţară:

În prezent în sistemul ARIS sunt înregistrate pe ţară:

- 9767surse radioactive închise,
- 1580 generatoare,
- 1445 utilaje asociate,
- 558 obiective radiologice/nucleare.

V. ACTIVITĂŢI DE EVALUARE ŞI AUTORIZARE, SUPRAVEGHERE A ACTIVITĂȚILOR NUCLEARE ȘI RADIOLOGICE ȘI A REGIMULUI DE NEPROLIFERARE

Pentru perioada a 2019 a fost fortificată și utilizată pe larg procedura de autorizare pe platforma ”Dot-gov-solutions” în cadrul programului guvernamental E-Permits, prin care se oferă posibilitatea eliberării actelor permisive în regim on-line. Pe parcursul anului, de către efectivul SEA au fost examinate on-line 200 notificări privind eliberarea Autorizațiilor radiologice parțiale (198) și Autorizațiilor radiologice (2). Din 200 notificări examinate au fost aprobate 164 cereri și eliberate actele permisive solicitate.

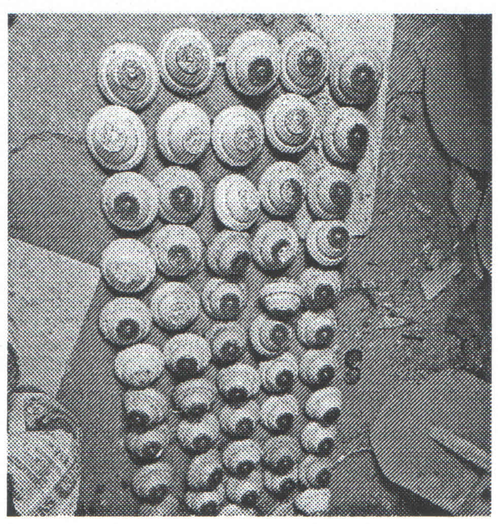
Pe parcursul anului 2019 au fost depuse 566 seturi de documente pe suport de hîrtie pentru eliberarea actelor permisive. Majoritatea dosarelor depuse au fost evaluate inclusiv prin delegarea în teritoriu la obiectivele radiologice/nucleare în scopul verificării condițiilor de asigurare a securității radiologice sau nucleare cu perfectarea actelor de evaluare și indicarea măsurilor concrete de înlăturare a neconformităților depistate. În total au fost eliberate 696 acte permisive pentru tot domeniul reglementat.

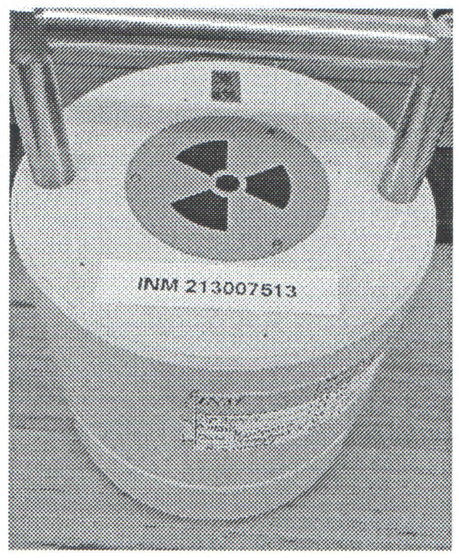
- Au fost efectuate vizite de evaluare în scopul clarificării situației radiologice din regiunea or. Râbnița conexă evenimentului (incidentului) radiologic de la Uzina Metalurgică Moldovenească (UMM) din 07 martie. Astfel, a fost evaluată situația radiologică pe suprafața limitrofă râului Nistru regiunea or. Rezina, cât și pe o parte a teritoriului UMM cu măsurarea parametrilor radiologici și prelevarea probelor ale elementelor de mediu pentru determinarea compoziției calitativ-cantitative de radionuclizi, prin care s-a constatat lipsa impactului asupra mediului și sănătăţii populaţiei;
- Lansată, adaptată și asigurată gestionarea platformei ”Dot-gov-solutions” în cadrul E-Permits system, prin care se oferă posibilitatea eliberării actelor permisive inclusiv și în regim one-line, facilitând cu mult procedura de autorizare;

- Eliberate 110 Autorizații radiologice pentru diferite genuri de activitate, 173 Certificate de Securitate pentru instalații cu surse de radiație ionizantă și 372 de autorizații parțiale;

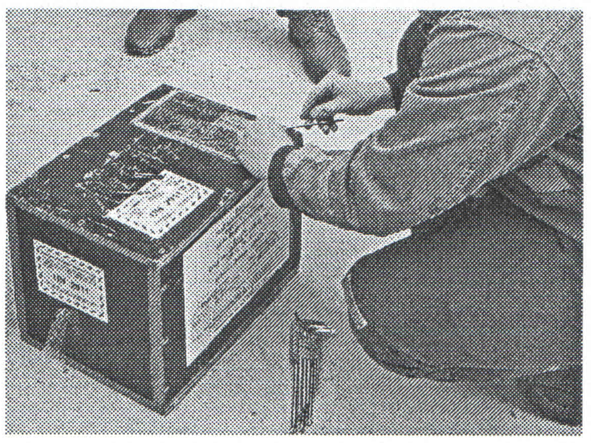
- Evacuate 250 (dintre care 243 surse radioactive orfane) din partea stângă a r. Nistru;

- Depistate și identificate peste 90 surse radioactive în afara controlului de stat (surse orfane) și altele 3 colectate și transmise către stocare îndelungată;

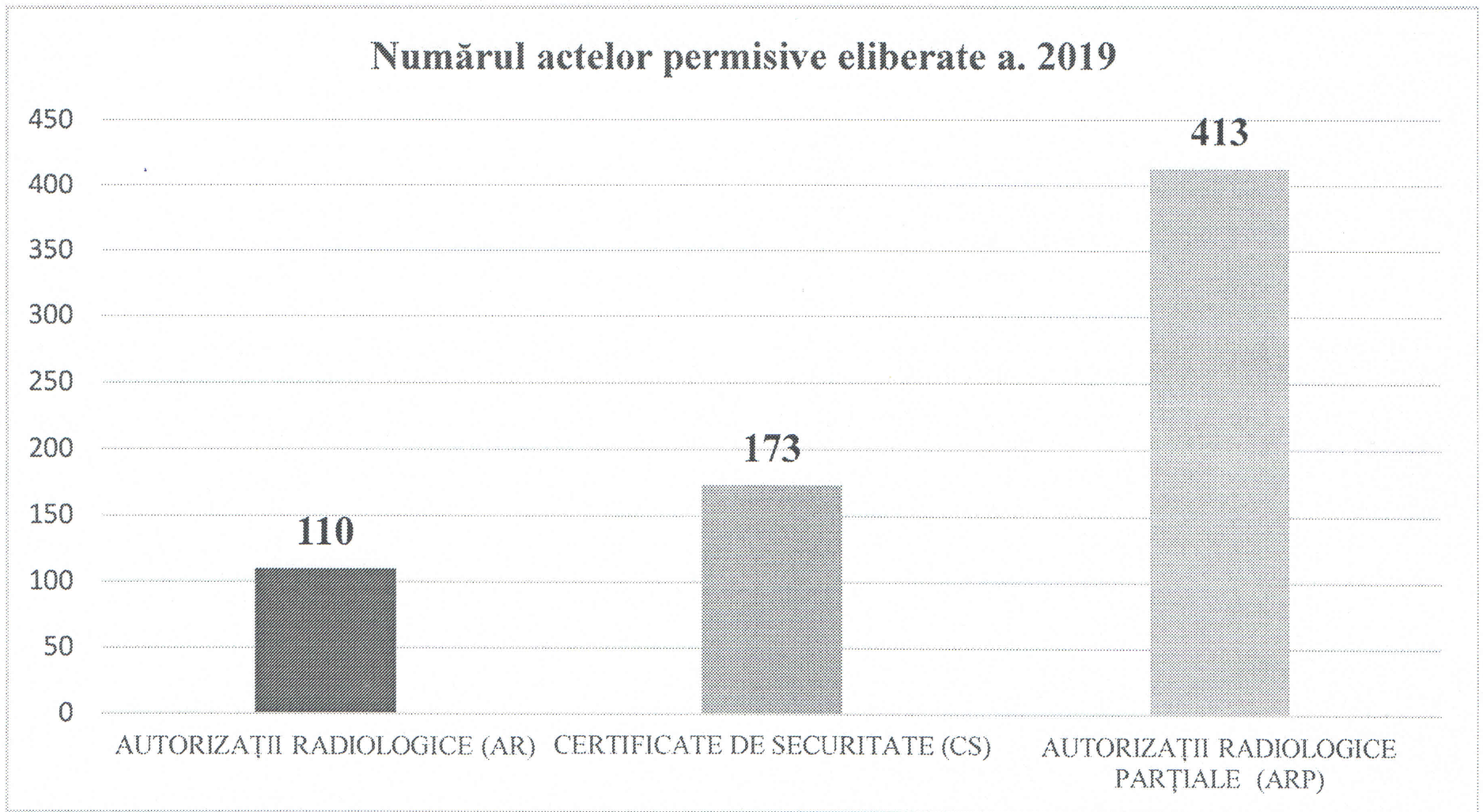
sediului, lărgirea dom anei responsabile de radioprotecție, etc.)

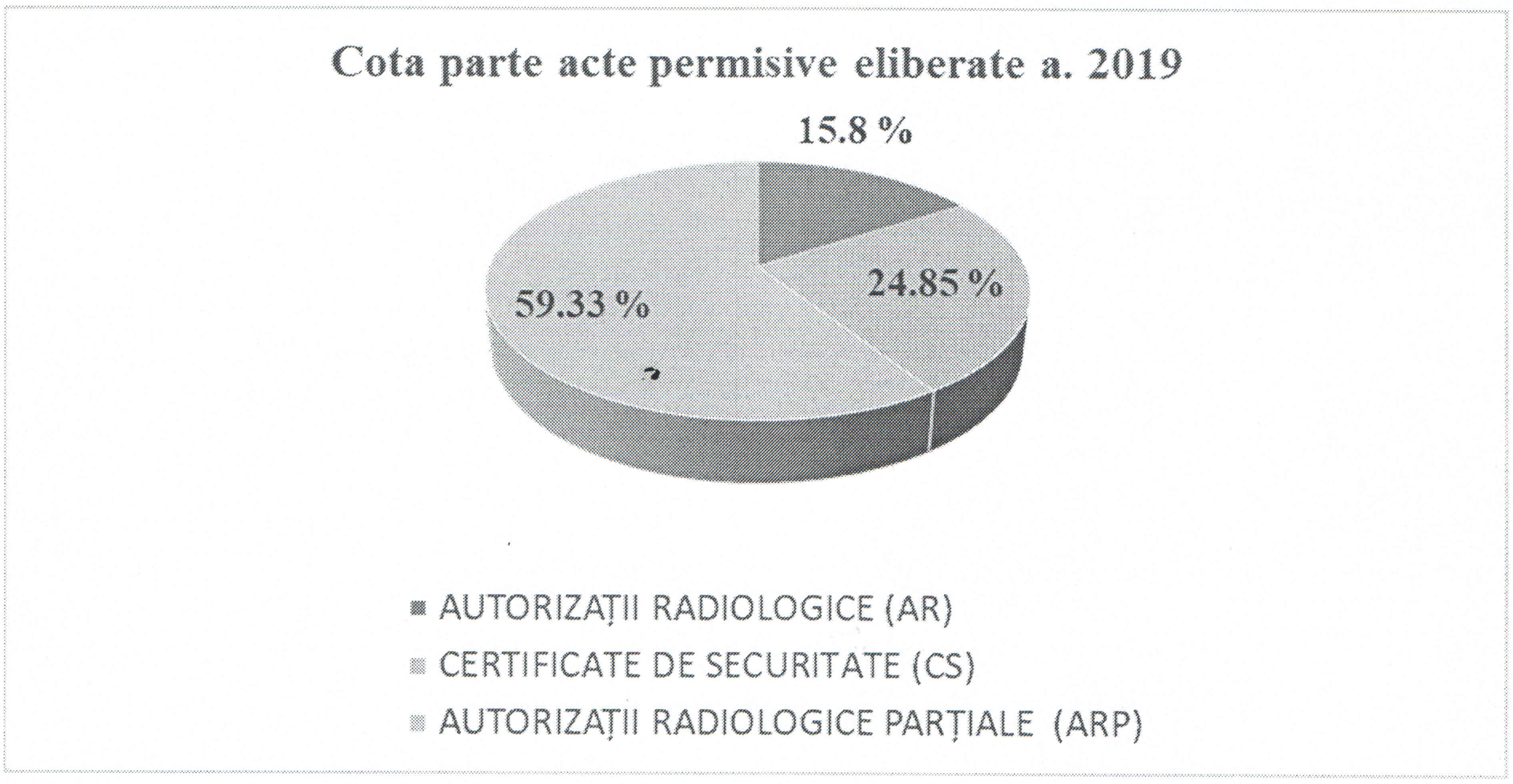
Rezultatele eliberării și structura Actelor permisive pentru a. 2019, comparativ cu a. 2018 și pe întreaga perioadă de activitate (2008 - 2019) este prezentată în Tabelul 1.

Tabelul 1

Tipul de acte permisive/anul		2018	**2019**
AUTORIZAȚII RADIOLOGICE		90	**110**
Autorizații radiologice parțiale	import/export	153	**184**
	stocare, transportare	91	**121**
	proiectare, montare, reconstrucție	83	**72**
	conservare	30	**25**
	transfer	15	**11**
CERTIFICATE DE SECURITATE		170	**173**
Eliberate acte permisive, total		632	**696**
Reperfectate	Autorizații radiologice	12	**20**
	Certificat de Securitate	27	**74**
Acte permisive	refuzate	19	**36**
	suspendate/retrase	0	**0**
	renunțate sau considerate nevalabile	4	**16**
Primite cereri (dosare) pentru evaluare, total		569	**566**

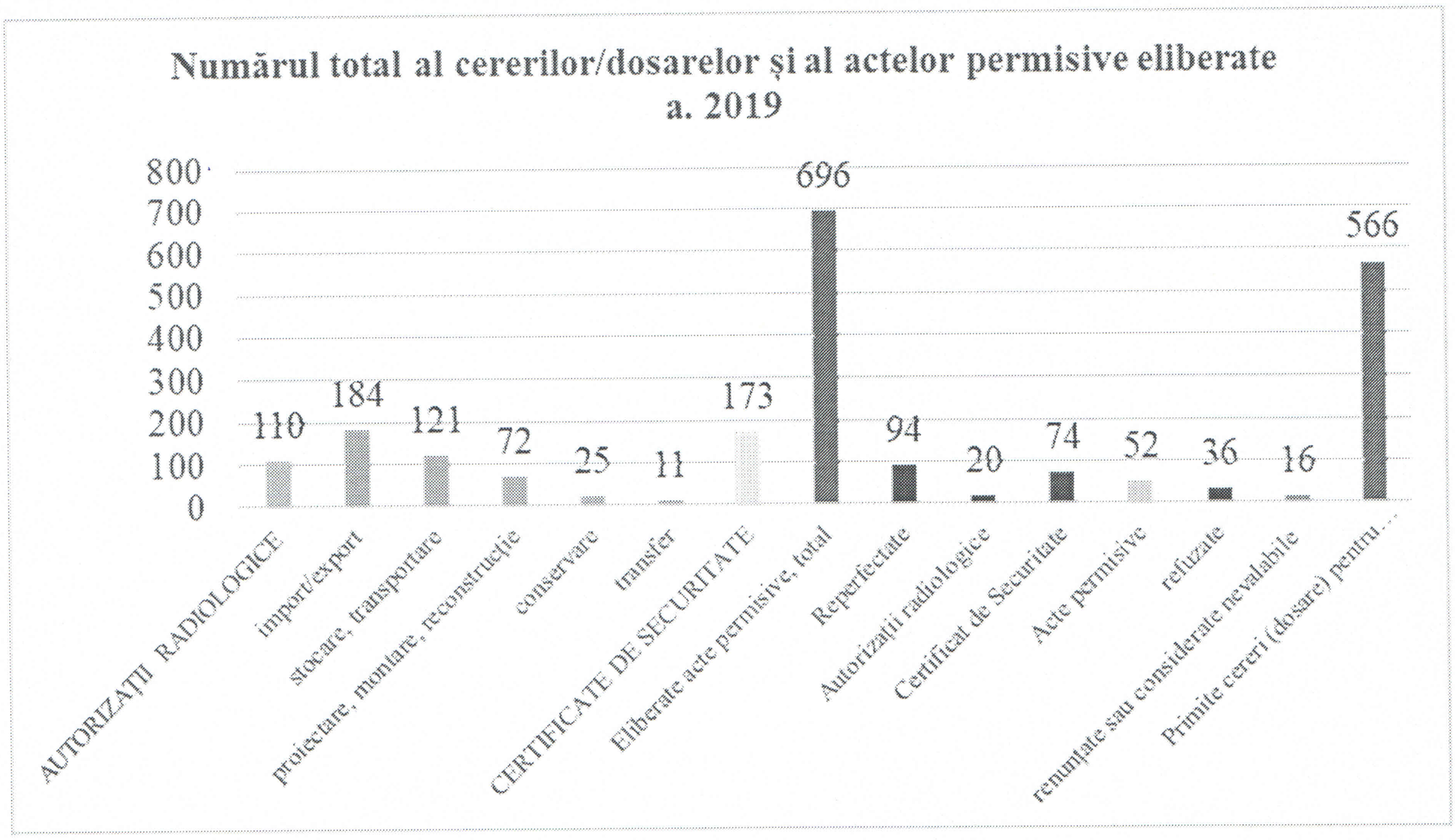
[1]Unele din dosare conţineau cumulativ mai multe solicitări (autorizație radiologică, certificate de securitate pentru instalaţii - de aceea nr. dosarelor evaluate este mai mic decât numărul autorizaţiilor şi certificatelor emise.

Pe parcursul anului 2019, de către efectivul DAGSNR au fost expediate către solicitanții actelor permisive 428 scrisori (exceptând cele diseminate în format electronic) privind informarea şi consultarea referitor la procesul şi rezultatul evaluărilor sau notificărilor. Au fost oferite circa 1600 de consultații agenților economici referitor la procedura de autorizare.

Totodată, au fost perfectate şi amplasate lunar pe pagina Web a Agenţiei Naţionale rapoartele privind lista deținătorilor Autorizaților radiologice, lista titularilor Certificatului de Securitate și alte informații relevante.

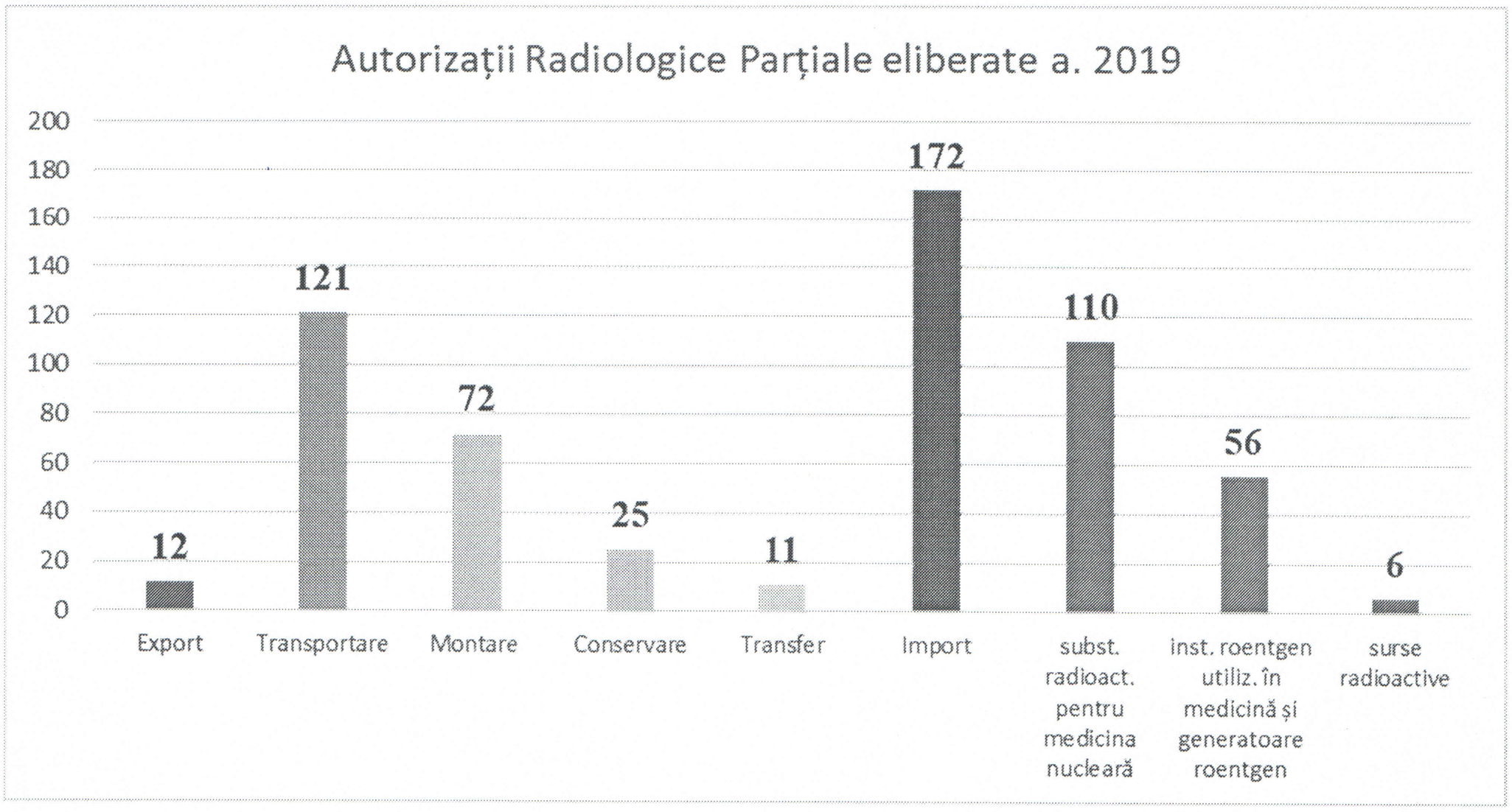

Din motivele nerespectării procedurii/condițiilor de autorizare (neînlăturarea neconformităților depistate în urma efectuării evaluării) 36 seturi de documente și solicitări de acte permisive au fost respinse.

Din 142 de instituții evaluate în teren, 45 – sunt subordonate direct Ministerului Sănătății, 74 - sunt instituții medicale private, 8 - sunt instituții private și 15 – instituții de stat.

Pentru eliberarea Autorizațiilor radiologice parțiale au fost evaluate 413 solicitări, ca urmare au fost eliberate 413 avize parțiale, dintre care:

- Autorizații radiologice parțiale de export – 12;
- Autorizații radiologice parțiale de transportare – 121;
- Autorizații radiologice parțiale de proiectare, montare, reconstrucție – 72;
- Autorizații radiologice parțiale de conservare – 25;
- Autorizații radiologice parțiale de transfer – 11;
- Autorizații radiologice parțiale de import – 172 din care:
  - pentru importul substanțelor radioactive pentru medicina nucleară – 110;
  - pentru importul instalațiilor roentgen utilizate în medicină, instalațiilor cu generatoare roentgen - 56;
  - pentru importul surselor radioactive – 6.

La solicitarea operatorului a fost luată decizia privind renunțarea la 16 Autorizații radiologie și Certificate de Securitate cauzate de decontarea și casarea instalațiilor cu SRI. Totodată, în anul 2019 la 76 agenți economici a expirat termenul de valabilitate pentru Autorizații radiologice.

Datele privind entitățile autorizate, actele permisive eliberate, retrase, suspendate sau nevalabile sunt lunar actualizate pe pagina Web anranr.gov.md.

VI. ELABORAREA PROIECTELOR ACTELOR LEGISLATIVE

În rezultatul activităților de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative a fost elaborat, promovat și avizat pozitiv de Grupul de lucru pe lângă Ministerul Economiei și Infrastructurii, Evaluarea Impactului de Reglementare la Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind cerințele de bază în securitatea radiologică.

A fost elaborat, avizat, promovat la ședința Secretarilor de stat și finalizat setul pentru proiectul Regulamentului cu privire la mecanismul de prim răspuns la evenimente nucleare sau radiologice conexe surselor radioactive orfane;

A fost elaborat și transmis MADRM conceptul Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice.

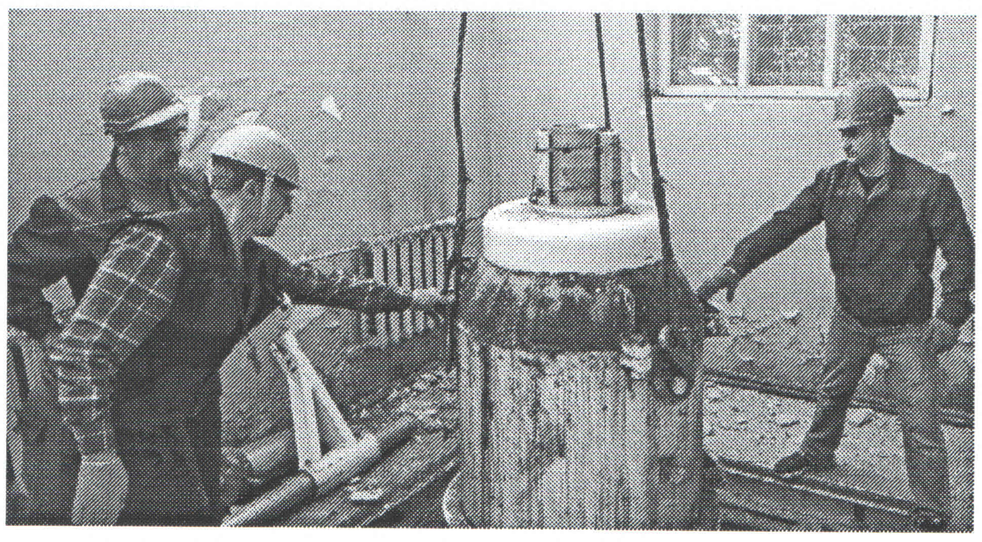
Suplimentar la aceasta, în baza inițiativei Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și autorităților publice relevante în scopul realizării Planului de Acțiuni la Acordul de asociere RM -UE, prin Dispoziția Guvernului nr. 302 din 2018, funcționarii DAGSN au activat în grupul de lucru privind elaborarea și definitivarea proiectului strategiei naționale CBRN, proiectul care a fost avizat cu autoritățile interesate și transmis experților internaționali pentru expertizarea definitivă.

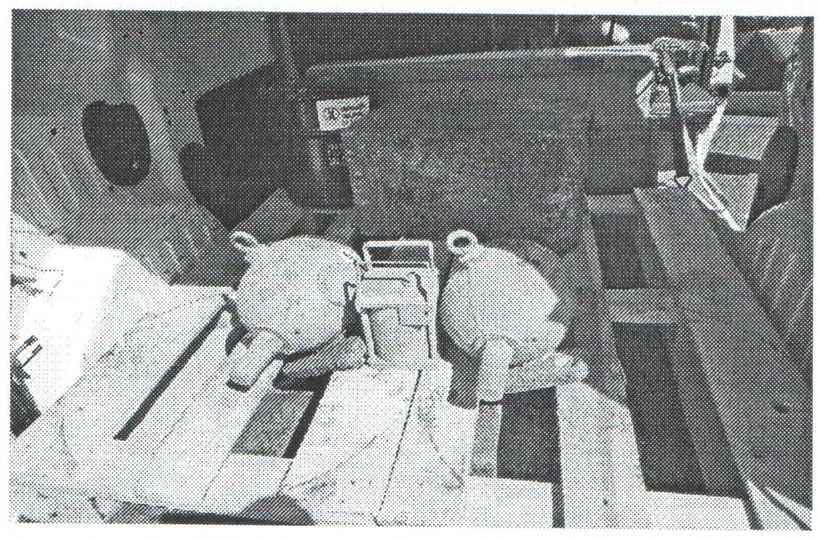
La compartimentul avizări și coordonări și raportării au fost prezentate avize pentru circa patru proiecte de acte normative.

VII. REGLEMENTAREA MANAGEMENTULUI DEȘEURILOR RADIOACTIVE

În contextul realizării Planului de acțiuni la Strategia Națională a managementului deșeurilor radioactive, în condițiile lipsei specialistului în funcția vacantă liberă în cadrul DAGSN a fost continuată activitatea privind colectarea și transportarea surselor radioactive orfane depistate la obiectivele radiologice din țară.

Astfel, au fost asigurată procedura de coordonare și autorizare pentru operațiunile de colectate și transmitere spre stocare definitivă a peste 250 surse radioactive orfane inclusiv din partea stângă a râului Nistru.

La compartimentul monitorizarea implementării Planului de Acțiuni la Strategia Națională privind Managementul Deșeurilor Radioactive a fost prezentat Guvernului Raportul privind implementarea planului de acţiuni la Strategia Națională privind Managementul Deşeurilor Radioactive aprobată prin Lege nr. 68 din 13.04.2017.

Provocări pentru DAGSNR în implementarea Planului de activitate:

Luând în considerație că activitatea DAGSNR s-a realizat în regim restrâns (prin lipsa a 2 funcționari publici) unele sarcini au fost realizate prin cumularea unor funcții de mai mulți funcționari ai DAGSNR, din care cauză unele sarcini stabilite în Planul de acţiuni al ANRANR au fost realizate incomplet. Astfel, nu a fost finalizat proiectul regulamentului DAGSNR privind sistemul de management integrat în evaluarea și autorizarea activităților nucleare și radiologice. Totodată, în realizarea sarcinilor conexe activităţii de bază a DAGSNR, un impact sensibil, provine de la asigurarea insuficientă cu mijloace de transport în scopul efectuării misiunilor de autorizare în teritoriu.

VIII. COLABORARE INTERNAȚIONALĂ

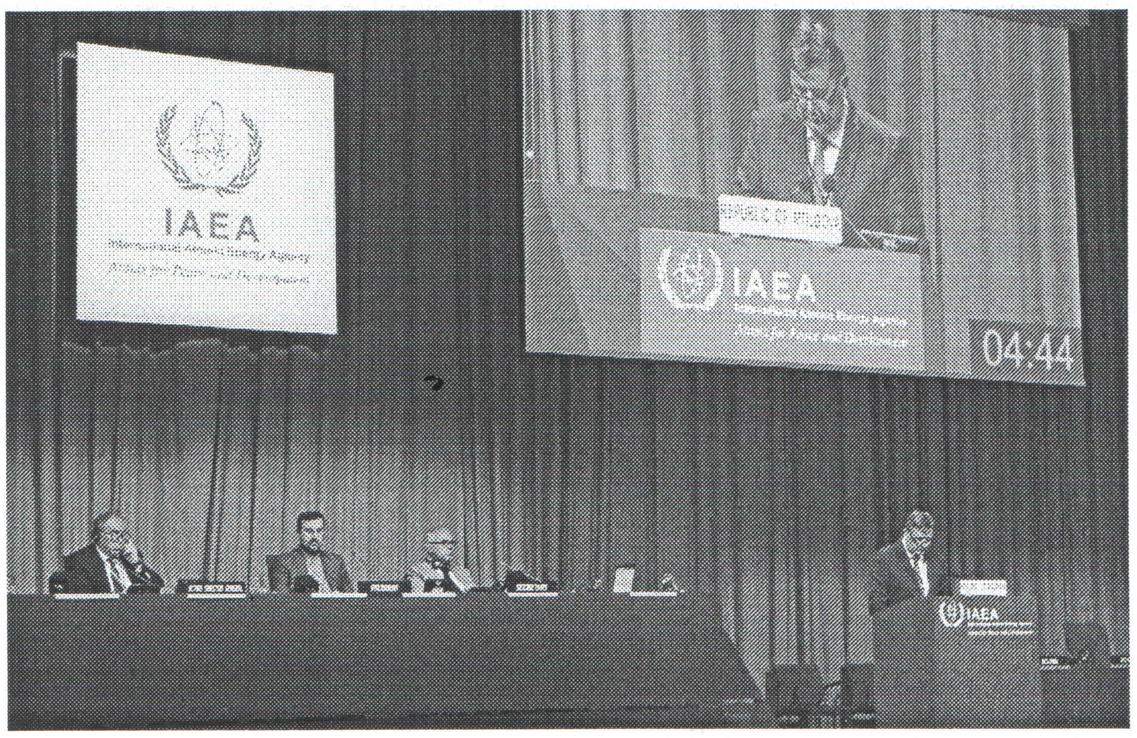
A fost elaborat și transmis în termenii stabiliți către Agenția Internațională pentru Energie Atomica (AIEA) Raportul al cincilea pe marginea Convenției privind securitate nucleară în care s-au inclus informații privind evoluția sistemului de asigurare a securității nucleare pe parcursul a ultimilor 4 ani.

Pregătirea rapoartelor rezultatelor implementării acțiunilor conexe securității nucleare fizice și consolidării surselor radioactive orfane pentru Conferința Internațională AIEA în domeniul Securității fizice;

Declarate către Departamentul Garanții Nucleare a AIEA patru rapoarte referitor la Protocolul Adițional la Acordul de Garanții Nucleare și la Protocolul Cantităţilor mici de material nuclear.

În perioada 16-20 septembrie 2019 la Viena şi-a ţinut lucrările cea de-a 63-a Conferința Generală a AIEA. Delegația Republicii Moldova a fost condusă de Dl Ion Apostol, Director al Agenţiei Naţionale de Reglementare a Activităților Nucleare şi Radiologice.

Dl. Apostol a ținut un discurs în cadrul şedinţei plenare, în care au fost trecute în revistă progresele Republicii Moldova în implementarea standardelor AIEA și UE în domeniul securităţii nucleare şi radiologice. În acelaşi timp, a fost subliniată importanța cooperării regionale și internaționale în domeniul prevenirii, detectării și combaterii terorismului nuclear, traficului de substanţe radiologice şi a altor riscuri în domeniu. Au fost aduse mulțumiri AIEA, Departamentului de Energie al SUA, Departamentului de Apărare al SUA, Comisiei de Reglementare Nucleară a SUA și Autorității Suedeze de Securitate Radiologică pentru suportul continuu în dezvoltarea infrastructurii de reglementare radiologică și nucleară în Republica Moldova.

În timpul conferinței au fost adoptate un șir de documente întru consolidarea continuă a activității AIEA în domeniile științei și tehnologiei nucleare, siguranței și securității nucleare, garanțiilor nucleare și cooperării tehnice. Au fost adoptate rezoluții cu privire la punerea în aplicare a Tratatului de Neproliferare a Armelor Nucleare între AIEA și Republica Populară Democrată Coreeană și cu privire la aplicarea garanțiilor IAEA în Orientul Mijlociu. Republica Moldova a prezidat una din sesiunile plenare a Conferinței Generale.

Membrii delegației au participat la un șir de întruniri cu reprezentanții Departamentului de cooperare tehnică și Oficiului Securitatea Nucleară a AIEA, Autorității Suedeze de Securitate Radiologică, Comisiei Europene și Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare a României. Ca rezultat s-au pus bazele unor proiecte de asistență tehnică pentru Republica Moldova pentru următorii trei ani.

În data de 29 martie 2019, a avut loc un exercițiu de demonstrare practică a capacităţilor naţionale în monitorizarea radiologică a mediului în contextul sistemului

național de prim răspuns în caz de un accident radiologic sau nuclear. Evenimantul s-a desfășurat în sediul Serviciului Hidrometeorologic de Stat (SHS), cu participarea colaboratorilor ANRANR.

La eveniment au participat 15 reprezentanți ai mass-media din Republica Moldova, care au trecut în revistă capacităţile de efectuare a monitoringului situației radiologice de fond și stabilirii concentrațiilor poluanților radioactivi în diferite elemente ale mediului.

Evenimentul a fost început printr-o trecere în revistă a structurii sistemului național de monitoring al radioactivităţii mediului, funcțiilor și capacităţilor tehnice și umane. În special, au fost demonstrate diferite metode și tehnici operative de determinare a parametrilor radiologici ai mediului.

Concomitent, au fost demonstrate și capacităţile naţionale în reacționarea operativă în cazul depistării surselor sau materialelor radioactive din afara controlului de reglementare, cu demonstrarea lucrului Echipei Mobile de Experți a ANRANR. În cadrul exercițiului practic s-a simulat o situație de detectare și identificare a unei surse radioactive cu perfectarea procedurii de documentare și transmiterii în custodia temporară pentru cercetare de laborator.

Vizita experților AIEA în cadrul ANRANR.

Directorul ANRANR, dl Ion APOSTOL, s-a întâlnit în data de 02 aprilie 2019, la sediul ANRANR, cu experții AIEA din cadrul Misiunii de evaluare a derulării Proiectului Național MOL 9008 Crearea Capacității Operaționale și Instituționale în Procesele de Dezafectare, de Recuperare și de Gestionare a Deșeurilor Radioactive (Building Operational and Institutional Capacity in Decommissioning, Remediation and Waste Management Processes), care-și desfășoară activitatea în Republica Moldova în perioada 1–5 aprilie 2019.

Proiectul dat se implementează în cadrul ÎSDS „Obiectele Speciale nr. 5101, 5102” și este monitorizat de către ANRANR.

În cadrul Misiunii au avut loc întruniri comune, organizate la ANRANR, cu participarea ambelor părți - implementatoare și cea de supraveghere. Discuțiile s-au axate pe progresul înregistrat în desfășurarea acțiunilor prevăzute în Proiect, cât și pe soluționarea problemelor care apar pe parcurs.

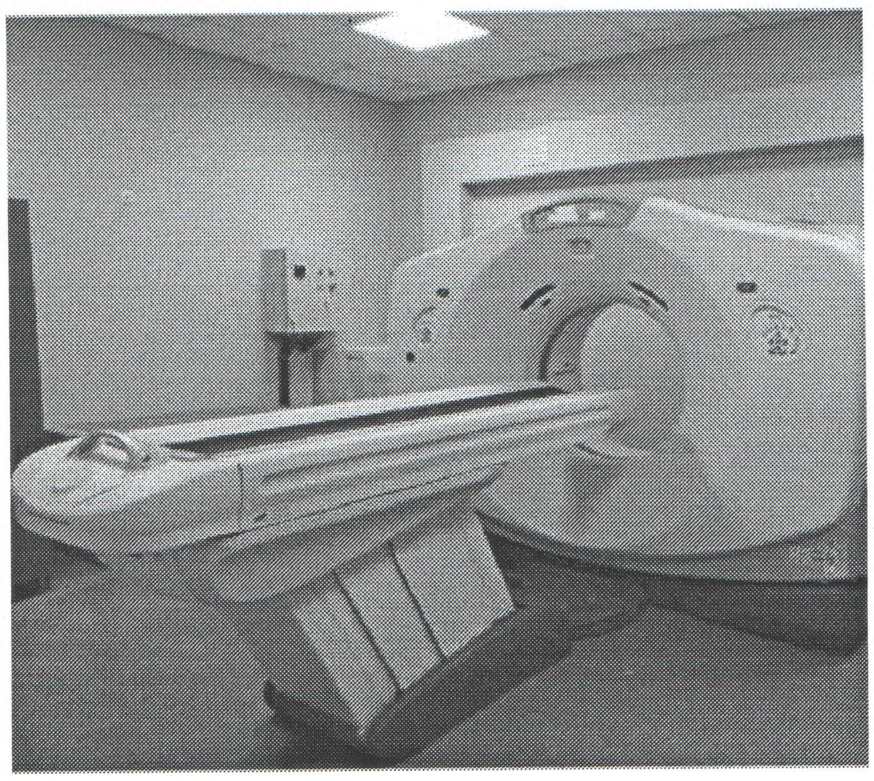
Misiunea de lucru a reprezentanților Comisiei de Reglementare Nucleară a SUA.

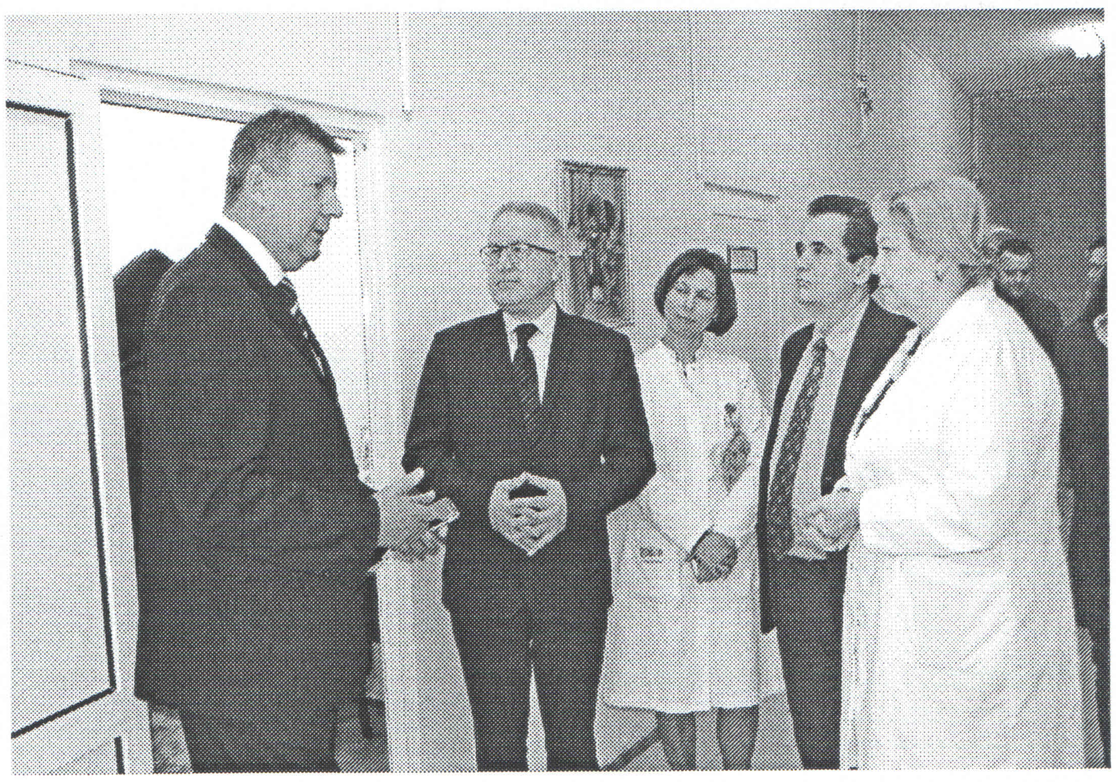
În perioada 5-8 martie 2019 ANRANR este vizitată de către delegația Comisiei de Reglementare Nucleară (NRC) a SUA în frunte cu dl Peter Kelm, responsabil de colaborarea cu Republica Moldova pe domeniul reglementării activităților nucleare și radiologice.

În cadrul ședințelor comune de lucu este evaluat mersul realizării proiectelor de asistență tehnică din partea NRC, care sunt în curs de derulare. S-a discutat planul pe termen scurt, pentru anul 2019, privind cooprearea între cele două organe de reglementare – ANRANR și NRC.

UN NOU TOMOGRAF COMPUTERIZAT SIMULATOR PERFORMANT LA IMSP INSTITUTUL ONCOLOGIC

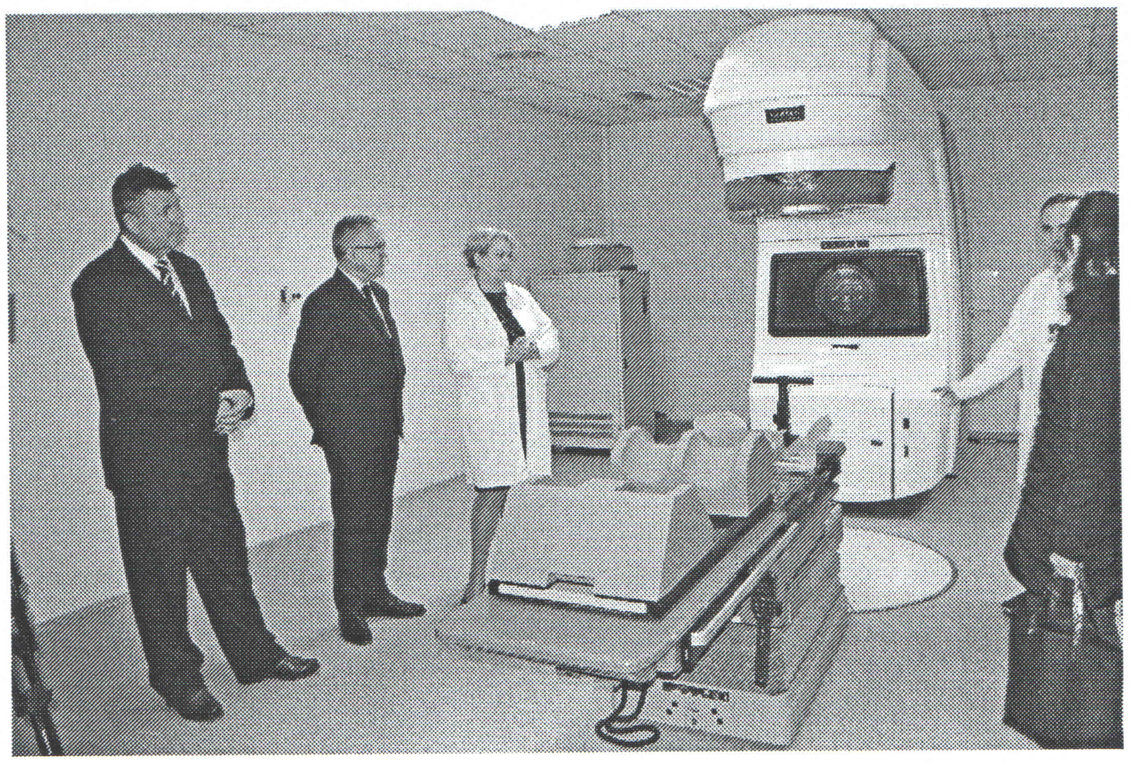

La 21 februarie 2019 dl Ion Apostol, Director al ANRANR, ofițer național de legătură cu AIEA, a participat la ceremonia de punere în funcțiune a tomografului computerizat simulator, care a fost instalat în secția de radioterapie a IMSP Institutul Oncologic în cadrul proiectului de asistență tehnică a AIEA.

Proiectul a fost aprobat în anul 2017 și prevede instruirea personalului secției de radioterapie, precum și dotarea Institutului Oncologic cu echipamentul și mijloacele necesare pentru sporirea eficienței tratamentului pacienților oncologici. Utilizarea simulatorului performant va da posibilitatea de a determina locația exactă, forma și dimensiunea tumorii care trebuie tratată.

Este al treilea proiect AIEA implementat de către instituția menționată, în cadrul căreia a fost instalat un Accelerator Linear în anul 2009 și modernizată secția de medicina nucleară, cu un buget total de $ 2 mln.

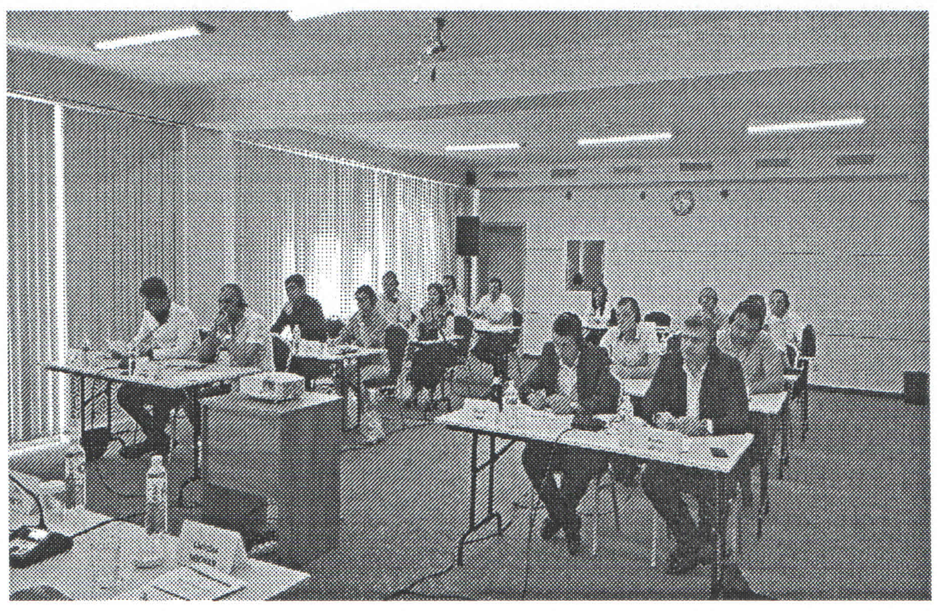
Anul curent, în tezultatul colaborării cu Comisia de Reglementare Nucleară (NRC) a SUA, pentru ANRANR a avut loc o donație tehnică de 6 calculatoare cu soft licentiat, în cadrul asistenței tehnice din partea NRC.

Suportul tehnic vine în contextul fortificării capacităților ANRANR în procesul de reglementare, cât și a reorganizării ce urmează.

În perioada 19-23 august 2019 Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice în colaborare cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA) organizează Cursul Național de instruire privind asigurarea securității nucleare "Amenințarea din interior". Evenimentul face parte din Proiectul de asistență tehnică "Sporirea securității materialelor radioactive în utilizare, depozitare și transport" care a fost elaborat pentru implementarea Planului Integrat de Suport a Securităţii Nucleare pentru anii 2017-2019.

Scopul cursului de instruire constă în sporirea capacității naționale de răspuns la evenimentele ce pot influența securitatea fizică a obiectivelor radiologice și instituțiilor de stat cu responsabilități de asigurare a securității.

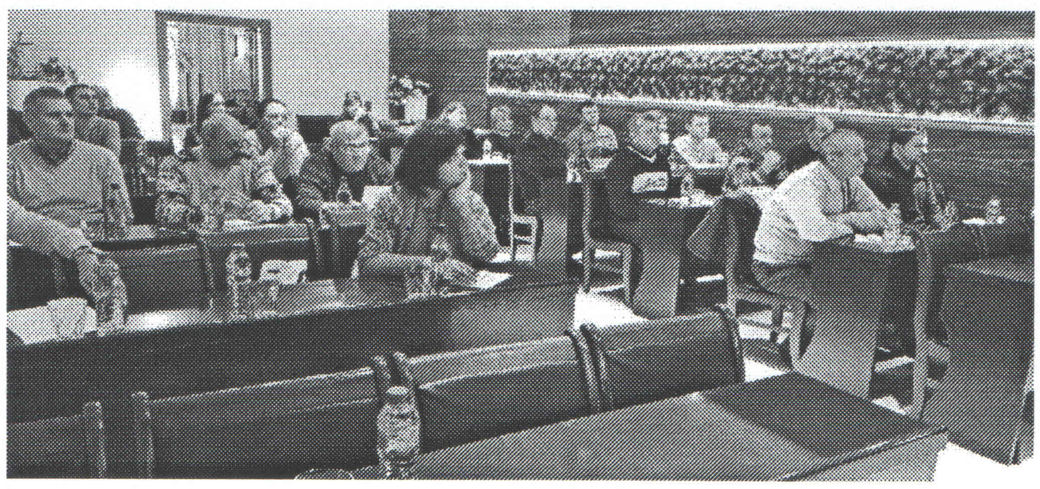

La eveniment participă reprezentanții forțelor de ordine și de aplicare a legii. În calitate de lectori sunt invitați experții Agenției Internaționale pentru Energie Atomică și Laboratorului Național Pacific de Nord-Vest al SUA

În perioada 03-04 decembrie 2019 și 10-11 decembrie 2019, ANRANR a desfăşurat gratis în mun. Bălți și respectiv în or. Comrat, două seminare naţionale regionale pentru utilizatorii surselor de radiaţii ionizante cu genericul "Securitatea Radiologică și Radioprotecția", cu participarea a 49 de colaboratori din 47 de instituții.

Scopul seminarelor – familiarizarea personalului implicat in activităţi radiologice cu cadrul legislativ şi normativ de reglementare, în scopul neadmiterii desfăşurării neautorizate a activităţilor date, protecţiei personalului, populaţiei, bunurilor şi mediului împotriva impactului negativ al radiaţiilor ionizante.

Printre subiectele abordate în cadrul ambelor seminare au fost:

- Cadrul legislativ şi normativ în domeniul radioprotecţiei şi securităţii nucleare;
- Sistemul de evidenţă şi control al SRI şi a persoanelor autorizate;
- Autorizarea, controlul şi supravegherea de stat a activităţilor nucleare şi radiologice;
- Principii generale de asigurare a radioprotecţiei personalului, pacienţilor şi populaţiei;
- Asigurarea controlului calității, dozimetria individuală a personalului și monitoringul dozimetric la locul de muncă.

Pe parcursul anului, în comun cu reprezentanții Departamentului de cooperare tehnică al AIEA, a fost analizat progresului de implementare a proiectelor de asistență tehnică a AIEA în derulare și perspective de elaborare a noilor proiecte de asistență tehnică.

În prezent în Republica Moldova sunt implementate proiectele naționale ce țin de sporirea capacităților de diagnosticare și tratament a cancerului, managementului deșeurilor radioactive și elaborarea programului de monitorizare a concentrației Radonului.

Pentru următorul ciclu de proiecte sunt propuse proiectele în domeniul medical, managementului deșeurilor radioactive și studiului rezervelor naționale de apă subterană cu ajutorul tehnologiilor nucleare.

Concluzii:

Pe parcursul anului 2019, ANRANR a realizat sarcinile planificate, prin continuarea stabilirii mecanismelor de asigurare a securităţii şi siguranţei activităţilor nucleare şi radiologice, menţinerea lor la nivel conform standardelor AIEA şi directivelor europene, în scopul implementării politicii statului în domeniul reglementării defăşurării activităţilor nucleare şi radiologice.

Principalele acțiuni întreprinse fiind:

- elaborarea/contribuirea la elaborarea actelor normative de diferit nivel;

- organizarea şi efectuarea controlului şi supravegheri de stat a obiectivelor nucleare şi radiologice;
- evaluarea dosarelor și a condițiilor în teritoriu, în baza solicitărilor de obținere a actelor permisive, (autorizaţii radiologice, inclusiv parţiale, certificate de securitate);
- elaborarea şi transmiterea la organismele internaționale a rapoartelor naţionale conform convenţiilor, tratatelor şi acordului de colaborare;
- actualizarea şi gestionarea Registrului Naţional de surse de radiaţii ionizante şi a persoanelor fizice şi juridice autorizate,.

În urma susținerii prin asistenţă tehnică din partea AIEA, Autorității Suedeze de Securitate Radiologică, Comisiei de Reglementare Nucleară din SUA, Comisiei Europeane, etc., a fost posibilă asigurarea perfecţionării personalului ANRANR, participarea la exerciţii şi misiuni de identificare a materialului nuclear şi radioactiv din trafic illicit, verificarea rezultatelor inventarierii la agenţi economici, organizarea seminarelor naţionale pentru agenţii economici din ţară, amendarea cadrului normativ naţional de profil.

Acţiunile reglementării practice întreprinse în anul 2019, sunt parte componentă a implementării prevederilor Legii nr. 132 din 08.06.2012 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare şi radiologice, a Acordului de Garanţii Nucleare în raport cu Tratatul de Neproliferare a Armelor Nucleare, a Protocolului Adiţional la Acord, a Convenţiilor Internaţionale din domeniul nuclear la care Republica Moldova este parte, şi sunt destinate consolidării instituţionale de contracarare a traficului ilicit de materiale nucleare şi radioactive, în contextul menţinerii unui sistem eficient de securitate fizică şi neproliferare a armelor nucleare sau radiologice, materialelor şi tehnologiilor pertinente, precum şi de neadmitere a supraexpunerii personalului, populaţiei şi a mediului la factorii nocivi ai radiaţiilor ionizante.